

Zagreb, 17. travnja 2019.

Nezavisni hrvatski sindikati - Uskrsna košarica za četveročlanu obitelj za 2019. godinu

Uskrs se slavi u krugu obitelji i, bez obzira na financijske mogućnosti, obitelji nastoje blagdane proslaviti i provesti zajedno, što više u skladu s tradicijom i običajima, ovisno o kraju u kojem žive. Bez obzira na standard života, koji je pod utjecajem višegodišnje ekonomske krize značajno snižen i bez obzira na neke znake oporavka koji su vidljivi prvenstveno po statističkim brojkama, još uvijek nije ni približno vraćen na razinu prije krize.

Istraživanjem cijena na terenu zapaženo je kako i ove godine kao i lani postoje velike razlike u cijenama istih namirnica, ovisno o lokaciji, kako na tržnicama tako i u trgovačkim lancima. Često cijene, osobito voća i povrća, čak i na istoj lokaciji pokazuju velike razlike, nekada i dvostruko veće, ovisno o kvaliteti tj. podrijetlu same namirnice, što iziskuje dodatne napore za građane kako bi uspjeli ponešto uštedjeti, a pri tome kupiti sve što im je potrebno i još koliko-toliko kvalitetno. Već se tu može vidjeti usmjerenje prema određenoj vrsti košarice. Činjenica je kako se u trgovačkim lancima mogu naći popusti za određene vrste i marke proizvoda (slični popusti i slične cijene upravo u Velikom tjednu), ali značajnije su uštede u potrošačkoj košarici moguće isključivo uz puno truda i vremena. Pod pretpostavkom da obitelji i pronađu najjeftinije proizvode, često ostaje vrlo upitna kvaliteta takvih proizvoda. Primjetno je kako su cijene, uz poneka pojeftinjenja, ali i poskupljenja, za veliki broj sastojaka košarica iste ili tek neznatno različite od prošlogodišnjih, iako je dio tih artikala sadržan u „košarici smanjenja PDV-a na dio hrane“.

Istraživanjem cijena namirnica i proizvoda koji su sastavni dio Uskrsne košarice, primijećeno je kako se iz godine u godinu povećavaju razlike u cijenama, u prvom redu neprerađenih namirnica, kao što su svježe meso, riba, jaja, voće i povrće, ovisno o podrijetlu i kvaliteti, gdje često tzv. eko proizvodnja značajno povisuje cijene. Promatrajući prosječne cijene i najčešće cijene u sklopu našeg istraživanja o Uskrsnoj košarici, ne može se reći kako je došlo do pada cijena namirnica čija se stopa PDV-a smanjila zadnjom izmjenom Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Upravo te namirnice su podložne najvećim promjenama, razlikama u cijenama i u prosjeku su se zadržale na približno istoj razini. Na tržišno najzastupljenijim lokacijama, kao što su primjerice mesnice, kod odabranih namirnica iz košarice primijećene su pretežito jednake cijene u usporedbi s prošlom godinom. Što se tiče povrća može se reći da su cijene također nepromijenjene, dok su kod voća, jednako kao i prošle godine i u jednakom rasponu, zabilježene najveće razlike u cijenama, ovisno o podrijetlu i kvaliteti. Jedino se primjetna pojeftinjenja mogu naći kod prerađenih i poluprerađenih proizvoda, kao što su primjerice proizvodi potrebni za izradu kolača te slatkiši i grickalice, ali to se najčešće odnosi na pojedine marke proizvoda te određene datume s kojima bi trebalo uskladiti dan uskrsnog kupovanja, kako bi se prošlo jeftinije. Prosječne cijene svježih jaja, koja su ujedno i simbol Uskrsa, blago su porasle u odnosu na prošlu godinu te se i dalje značajno razlikuju, ovisno o veličini i načinu uzgoja. I samo kretanje vrijednosti naših Uskrsnih košarica promatrano po kategorijama pokazuje kako su u prosjeku cijene kvalitetnijih proizvoda porasle, što potvrđuje kretanje bogatije uskrsne košarice. Nadalje, cijene neprerađenih proizvoda su ostale pretežito stabilne, dok su cijene pojedinih prerađenih i poluprerađenih

proizvoda blago pale, što se djelom odrazilo na približno nepromijenjenu vrijednost srednje košarice u odnosu na prošlu godinu. I vrijednost skromne košarice je porasla, iako ne značajno, što jednim dijelom pokazuje kako su cijene tzv. egzistencijalnih namirnica u prosjeku stabilne, dok pojedine bilježe i blagi rast.

Nezavisni hrvatski sindikati sadržaj blagdansko stolice prate od Velikog petka do Uskrasnog ponedjeljka te prigodom praćenja potrošačku košaricu dijele na tri kategorije: skromnu, srednju i bogatiju, kako bi prikazali razlike u mogućnostima, uz potrebu građana da imaju primjeren blagdanski stol u skladu s tradicijom, za razliku od onog uobičajenog, koji imaju tijekom godine. Jedino je ona bogatija košarica u duhu tradicije, dok je srednja već neki kompromis, a skromna je tek na razini obilježavanja. Iz visine košarice jasno je kako si većina građana ne samo da ne može financijski priuštiti obilježiti blagdane kako su to tradicionalno radili njihovi djedovi i bake pa čak i roditelji. Većini je nedostupna bogatija, ali velikom dijelu građana čak i ona srednja košarica.

Sadržaj blagdanskih košarica razlikuje se po vrsti mesa i ribe te uvrštenosti i količini pojedinih kategorija hrane, kao što su vrste kolača, slatkiši, grickalice i pića, kao i po kvaliteti i podrijetlu sastojaka. U bogatiju košaricu uvrštene su skuplje namirnice koje se tradicionalno konzumiraju za Uskrs kao što su bakalar, janjetina i kuhana šunka, u srednjoj su košarici jeftiniji oslić, odojak i rolana šunka, dok se u skromnoj nalaze jeftiniji dijelovi svinjetine te najjeftinija vrsta ribe, točnije srdela i sušena lopatica. Isto tako, za juhu su u bogatijoj košarici predviđeni skuplji, a time i kvalitetniji dijelovi junetine (teletine, janjetine), u srednjoj jeftiniji dijelovi junetine koji se uobičajeno koriste za juhu, dok se u skromnoj za tu svrhu nalazi samo kokoš. Skromna košarica ne predviđa proizvode kao što su slatkiši, grickalice i pića te se isključivo temelji na osnovnim namirnicama potrebnim za promatrane dane blagdana. Ona podrazumijeva i određeni veći napor pri traženju najjeftinijih namirnica, koje su često manje zadovoljavajuće kvalitete.

Cijene su bilježene u velikim trgovačkim lancima i na tržnicama te je pri obradi korištena prosječna cijena za proizvode istih proizvođača kada su zabilježene razlike u cijenama, a kada se jednaka cijena ponovila na više mjesta, što je često bio slučaj u velikim trgovačkim lancima, kao najpogodniji pokazatelj korišten je mod tj. najčešća cijena.

I ove su godine vrijednosti sve tri košarice, u odnosu na prošlogodišnje, porasle. Zbog usporedivosti korištena je ista metodologija kao i prošlih godina. Tako bogatija košarica ove godine iznosi 1.824,43 kn, dok je prošle godine iznosila 1.715,24 kn (skuplja je za 109,19 kn). Ovogodišnja srednja košarica iznosi 1.225,45 kn, a prošle je godine iznosila 1.224,41 kn (skuplja je za 1,04 kn). Skromna košarica ove godine iznosi 703,28 kn, a lani je iznosila 666,44 kn (skuplja je za 36,84 kn). Ugrubo, vrijednost bogate košarice povećana je za malo više od stotinu kuna, srednje za jednu kunu, a skromne za malo manje od četrdeset kuna.

U odnosu na iznos skromne košarice, mnogi će građani jedino biti u mogućnosti priuštiti si potrošiti samo još i manji iznos od toga za još skromniji blagdanski stol. U iznos košarice nisu uračunati darovi za Uskrs, koji su tradicionalno skromniji nego za Božić, a nisu uračunati niti razni turistički aranžmani u zemlji i inozemstvu. Naravno, postoje i oni imućniji građani, koji će si, za razliku od većine, priuštiti skuplju trpezu za blagdane u odnosu na našu bogatiju košaricu, uskrzne turističke aranžmane, čak i vrlo skupe, egzotične, kao što će si priuštiti i skupim darovima darivati svoje najbliže.

S poštovanjem

Predsjednik

Krešimir Sever, v. r